Поштарина плаћена у готову

НОВИ САД
субота
23 децембра 1939
Година V
Бр. 299 (1.378)

ДАН

Главни уредник: ЛАЗАР АТАНАЦКОВИЋ

Независни информативни дневник
Излази свакодневно осим понедељника
Примерак 1 дин.
Месечна претплата 20 д. за земљу 30 за иностранство
Огласи по тарифи

Редакција и администрација Краља Александра 1. — Телефони: 21-05 — 21-06. Чековни рачун код Поштанске штедионице у Београду број 58.460. — Поштански фах број 178. — Рукописи се не враћају

Француска и Енглеска прекидају дипломатске односе са Совјетском Русијом?

У француским политичким круговима уверавају да је ова одлука у начелу већ донесена и да ће савезници после тога упутити у Финску знатне количине ратног материјала

ПАРИЗ, 22 ДЕЦЕМБРА. — (А. А.) АГЕНЦИЈА СТЕФАНИ ЈАВЉА: У ФРАНЦУСКИМ ПОЛИТИЧКИМ КРУГОВИМА УВЕРАВАЈУ ДА СУ ФРАНЦУСКА И ЕНГЛЕСКА ОДЛУЧИЛЕ У НАЧЕЛУ ДА У БУДУЋЕ ПРЕКИНУ ДИПЛОМАТСКЕ ОДНОСЕ СА РУСИЈОМ. ОВА ОДЛУКА ПРЕТХОДИЋЕ ОДАШИЉАЊУ ЗНАТНИХ КОЛИЧИНА РАТНОГ МАТЕРИЈАЛА ФИНСКОЈ.

ШВЕДСКИ ДОБРОВОЉЦИ НА ПУТУ ЗА ФИНСКУ

Штокхолм, 22 децембра. — (А. А.) Агенција Стефани јавља:

Први контингент шведских добровољаца, који сачињавају више стотина људи, отпутовали су из Штокхолма за Финску.

—o—

ОСТАВКА Г. ЛИНДБЕРГА У НАЦИОНАЛНОМ ОДБОРУ

Вашингтон, 22 децембра. — (А. А.) Авас јавља:

Из Беле куће саопштавају да је бригадни генерал г. Уолтер Килнер наименован за члана Националног одбора наместо г. Линдберга.

У образложењу своје оставке, пуковник Линдберг изјавио је да му је немогуће да засада посвети своју пажњу аеронаутичким питањима, али, у случају ако се његово присуство у одбору покаже неопходним, он ће се ставити на расположење одбору.

—ooo—

ШВЕДСКА СЕ СПРЕМА ЗА ОДБРАНУ ОД НАПАДА ИЗ ВАЗДУХА

Лондон, 22 децембра. (А.А.) — Рајтер јавља:

Шведска радиостаница саопштила је јуче да је одбор за одбрану против напада из ваздуха поделио грађанском становништву у угроженим областима бесплатно газ-маске. Досада је у Шведској подељено 1,3 милиона маски.

Исто тако, одбор је објавио упутства становништву како да се чува од парчади граната.

—o—

БАРОН БАКАЧ-БЕШЕЊЕИ ИМАО ЈЕ У БУДИМПЕШТИ САСТАНАК СА ГРОФОМ ЧАКИЈЕМ

Будимпешта, 22 децембра. (А.А.) — Авас јавља:

Мађарски посланик у Београду барон Бакач-Бешењеи одржао је у Будимпешти дужи састанак са грофом Чакијем, министром иностраних послова. Његов боравак у Будимпешти пада истовремено са доласком у Будимпешту и многих других мађарских дипломатских представника у великим европским престоницама.

Совјетски авиони бомбардовали Хелзинки и оштетили неколико школа и болница

Код реке Платс Финци су зауставили совјетско напредовање

Финске трупе уништили један совјетски батаљон

Хелсинки, 22 децембра. (А. А.) Агенција Стефани јавља:

Потврђује се да су Финци зауставили совјетско напредовање код реке Платс, у области Петсама, захваљујући активности својих патрола које систематски уништавају линије у позадини непријатељског фронта. Исто тако у области Сале, после троднев них огорчених борби, совјетске трупе налазе се у расулу.

Дуж пута Камијерви-Куолајерви Руси су оставили преко сто аутомобила, међу којима се налазе и конвоји животних намирница, па чак и кујне. Овај успех Финци су постигли уништењем једне совјетске дивизије, које је Финцима омогућило да руске позиције скрену северно од поменутог пута.

Исто тако совјетски напад на Савукорски потпуно је скршен. Финци су се домогли великог ратног плена, као оружја, аутомобила и застава.

Фински авиони поново су, и то са успехом, бомбардовали железничку пругу Мурманск-Лењинград. Изнад Випурија оборен је један совјетски авион.

БОМБАРДОВАЊЕ ХЕЛЗИНКИА

Хелсинки, 22 децембра. (А. А.) Агенција Стефани јавља:

Јучерашње бомбардовање Хелсинкиа које су руски авиони извршили у два маха причинило је велику штету, нарочито школама и болницама. Изгледа да су оборена два руска авиона.

Финци су запленили на сектору Агљардиа девет великих борних кола, два топа великог калибра, 20 пушкомитраљеза и велику количину муниције.

Између Ликсе и Ренола потпуно је уништен један непријатељски батаљон. Финске трупе запленили су једну пољску батерију.

Хелсинки, 22 децембра (А. А.) Рајтер јавља:

Финске трупе извршиле су очајан противнапад на сектору Сала и успеле да задрже руски продор, који има за циљ да од Салмијервиа пројужи ка југозападу, како би Финску пресекао у два дела. Овај фински противнапад извршен је у моменту када совјетске трупе нису очекивале напад. Приликом отступања, совјетске трупе раздвојиле су се и расцепкале у мања одељења, тако да су је дан мали одред Финци потпуно уништили. У том одељењу било је око 800 црвених војника.

На северном фронту борбе се воде под страховито тешким условима, јер је време много захладнело, тако да совјетски тенкови нису могли да запале своје машине и да развију акцију.

Хелсинки, 22 децембра. — (А. А.) Рајтер јавља:

Јуче су совјетски авиони извршили напад на све градове дуж финске јужне обале, почињући од једног места које се налази на 50 километара источно од Хелсинкија, а идући ка Абу. Том приликом они су бацили око 60 бомби. Тридесет бомби бачено је на Хелсинки и његова предграђа за време другог напада, тако да је страдало неколико болница, којом је приликом било и жртава.

Када су по други пут наишли совјетски авиони изнад Хелсинкиа, фински борбени авиони ступили су у борбу са 12 совјетских авиона, којом је приликом оборено два непријатељска авиона.

Приликом свога лета од Хелсинкиа ка Абу, совјетски авијатичари бомбардовали су воз, пуцајући на њега из митраљеза. Том приликом погинула су два лица, док су два рањена. На исти начин нападнут је још један воз, али није било жртава. Град Тампере, који се налази на 167 километара северно од Хелсинкија такође је бомбардован, али о томе бомбардовању нема детаљних извештаја.

У ЛЕТОНИЈИ ВИШЕ НЕ ПОСТОЈИ НЕМАЧКА НАРОДНОСНА ГРУПА

Рига, 22 децембра. — (А.А.) ДНБ јавља:

Министар унутрашњих дела г. Вејтманис, изјавио је на конгресу државних чиновника, у вези са сеобом немачке народносне групе из Летоније у Рајх, да се око 50.000 Немаца иселило. Верује се да је у Летонији остало још око 4 до 5 хиљада лица која су се раније сматрала Немцима. Према томе, од 15 децембра у Летонији не постоји више немачки народносна група.

На крају своје изјаве г. Вејтманис је рекао да Летонија може да буде задовољна овом историском чињеницом, пошто је нестао и последњи спорни момент у односима између Летоније и Немачког Рајха.

ОДЛИКОВАЊЕ КАПЕТАНА Г. ПИКФОРДА

Лондон, 22 децембра. (А.А.) — Рајтер јавља:

Министарство морнарице саопштава званично:

„Капетан г. Пикфорд, командант подморнице „Салмон", која је поштедела пароброд „Бремен", а после тога уништила једну немачку подморницу и торпедовала једну непријатељску крстарицу, одликован је од Његовог Величанства Краља нарочитом похвалом и произведен у чин капетана корвете. Официр за торпедовање и два морнара одликовани су ратним крстом, а осам морнара медаљом за храброст.

ИТАЛИЈАНСКО МАЂАРСКИ ПРЕГОВОРИ ЗА ОДБРАНУ ОД БОЉШЕВИЧКЕ ЕКСПАНЗИЈЕ?

Будимпешта, 22 децембра. — Како јавља „Јунајтед прес", у дипломатским круговима круже вести да се воде преговори између Рима и Будимпеште у погледу заједничке одбране од евентуалне експанзије комунистичке опасности на Балкану. Страни посматрачи штавише верују у могућност да би могло доћи до пакта за међусобну помоћ. Потврда ове вести види се у једном чланку дипломатског дописника агенције Стефани ,који пише о италијанској помоћи Шпанији и поред осталога наводи и ово: „У корист виших интереса Европе, Италија ће штитити такође ред и мир на Дунаву и на Балкану". Ако се ова претпоставка покаже истинита ,може се очекивати да би овом савезу ускоро приступиле и друге југоисточне европске државе.

Две буне сремских Срба против Аустрије

Срем је још 1806 и 1807 године својим тадашњим устанцима дао израза својој жељи за уједињење са Србијом.

Први српски устанак, на челу са легендарним херојом Карађорђем, који је у свој силини своје неодољиве снаге плануо као прави, верни израз вековне српске тежње за слободом, у свима нашим земљама које су онда биле неослобођене извршио је јак утицај на развијање српске ослободилачке идеје. Он је својом појавом свима Србима из наших неослобођених крајева уливао наду на ослобођење. Он је у њима распиривао пламен ослободилачких жеља. Морално их је подизао. Стварао им је самопоуздање. Загревао их је вером у ослободилачке снове, у њихово остварење. Дакле, Први српски устанак славом свога оружја, величином својих успеха, својим гордим победама, својим легендарним јунаштвом, код целокупног српског народа изазвао је буђење јаке, дубоке, родољубиве свести. Задахнуо га дахом патриотске мисли. Распалио му је одушевљење за борбу ради васкрснућа наше слободе. Освојио му је душу револуционарним ослободилачким заносом. Отуда, као плод, као одјек тога утицаја Првог српског устанка, утицаја на расцветавање српске ослободилачке идеје, јављају се у Срему, 1806 и 1807 године, две српске буне противу Аустрије. Обе буне имаде су исти циљ: ослобођење Срема и његово уједињење са Србијом. Обе буне Аустрија је силом свога оружја крваво угушила. Обе буне, од којих је друга много већа и значајнија, са националног гледишта су врло важне; и једна и друга јасно говоре о ондашњој јакој националној свести сремских Срба, о њиховим тежњама за ослобођењем и уједињењем Срема са Србијом.

Како се види, Срби из Срема били су се побунили противу Аустрије под утицајем Срба из Србије, под утицајем оновременог њиховог устанка. Они су тежили да се у своме ослобођењу уједине са Србијом која је онда своме силом своје енергије водила борбе ради стварања своје потпуне државне самосталности. То исто желели су и Срби из Србије. Због тога они су и побунили српски народ у Срему. Дакле, још у доба Карађорђево Срби из Србије сматрали су Срем српском земљом, те још тада желели су да га ослободе и уједине са Југословенским Пијемонтом. То исто желели су и Срби из самог Срема. Као израз ове њихове жеље и плануле су две њихове буне. Ово показује да су још за време Првог српског устанка и Срби из Србије и Срби из Срема сматрали Срем српском територијом. Отуда су они, и једни и други, заједнички и радили да га ослободе и уједине са Србијом. Тај њихов заједнички рад најбољи је доказ да су ове две наше земље, Срем и Србија, у својој прошлости, дисале истим националним духом, истим родољубивим осећањима, истим ослободилачким тежњама, да су једна са другом делиле судбину, да су узајамно сарађивале. Овај заједнички рад почивао је на потпуном духовном уједињењу српског народа из Срема и Србије, на заједници његових патриотских идеала, на узајамном његовом поверењу и љубави, на темељима јаког његовог братства.

Из овога се види да је Срем још 1806 и 1807 године својим тадашњим устанцима противу Аустрије дао видног изражаја својој вековној, пламеној жељи за уједињењем са Србијом.

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ

Како је гроф Ћано објаснио г. Хитлеру став Италије у данашњој ситуацији?

И шта је руководило Рим да заузме резервисано држање према плановима Берлина?

Цела европска штампа живо коментарише сензационалан чланак белгиског листа „Либр Белжик" о томе да ли је Италија још увек савезница Немачког Рајха.

Према белгиском листу, став Италије чинило се као да је унапред утврђен споразумом између Дучеа и Фирера. Лист се позива на говор г. Хитлера од 30 августа, када је саопштио да ће Италија одиграти своју улогу коју предвиђа пакт.

У коминикеу италијанске владе од 1 септембра констатује се да „Италија засада не жели да предузме војничке операције". Према томе, ни је прецизирана неутралност Италије.

Италијански листови покушавају да објасне став Италије у данашњим приликама и подвлаче да је статус Италије сасвим другачији него осталих држава. Ипак, нису могли да нађу тачну дефиницију овог става.

„Познајемо двојако стање у случају ратног конфликта" — пише белгиски лист — „Поједине државе су зараћене или неутралне".

Да ли је Италија престала да буде савезница Немачке? На ово питање можемо одговорити само потврдно. А то је потпуно сигурно. Према томе је Италија, без икакве сумње, неутрална".

Затим белгиски лист износи план Немачке о нападу на Француску. Маневри у Италији требали су да трају 15 дана. Иако су они требали да се заврше 15 августа, на велико изненађење, приведени су крају пет дана раније. Програм се састојао из два дела: одбијање непријатеља на равници По и противнапад према Алпима. Први део је изведен и тиме је маневар био завршен.

Али пало је још нешто у очи. Маршал Бадољо није присуствовао маневрима. Јесу ли га питали за његово мишљење пре но што је довесен коначан план маневра? Изгледа да нису.

Италијански Краљ и г. Мусолини 3 августа конферисали су веома дуго. После тога је г. Мусолини отпутовао у Римини, не дочекавши крај маневра. То је био први случај от кад је дошао на власт.

Још августа месеца стигла је важна порука из Немачке: Фирер и његов министар спољних послова имају важно саопштење за италијанску владу. Г. Мусолини је одредио грофа Ћана, свога зета да претставља италијанску владу у Немачкој.

Гроф Ћано водио је разговоре прво са г. фон Рибентропом а затим са Фирером, који је саопштио грофу Ћану да ће извршити напад на Пољску и позвао грофа Ћана да Италија изврши своје обавезе према Немачкој и у одређеном тренутку нападне Француску.

Гроф Ћано пошао је на пут са инструкцијама које је добио од г. Мусолинија, а према жељи Краља Виторија Емануела. Краљ се није задовољио тиме што је саопштио став круне, него је, пре његовог одласка, позвао грофа Ћана, с којим је дуго конферисао.

Сутрадан гроф Ћано је г. фон Рибентропу објаснио зашто Италија најодлучније одбија план напада на Француску. Изјавио је да је то став Круне као и Дучеа. Према томе, он нема могућности да од тога отступа.

Иако се г. фон Рибентроп позивао на „челични пакт", гроф Ћано је изложио разлоге зашто Италија не може да изврши своје обавезе.

Прво зато што је било условљено да се у случају рата консултују обе владе а била је и потребна претходна дозвола оба шефа генералштаба. Приликом потписивања пакта истакнуто је да се Немачка задовољила анексијом Аустрије, присаједињењем судетских крајева као и успостављењем Ческо-Моравског протектората, те могу доћи у обзир само захтеви Италије. И, треће, Италија не може да узме учешћа у рату против пријатељске Пољске.

— Конференција г. фон Рибентропа и грофа Ћана трајала је четири часа, док је ауденција код Фирера трајала свега 20 минута.

Приликом пријема код Фирера, способни и окретни министар спољних послова Италије изнео је још један важан разлог.

Г. Рибентроп му је, наиме, био саопштио оно што је још била тајна: споразум Немачке са Совјетском Русијом. Гроф Ћано је изјавио Фиреру да је то најважнији разлог оваквог става Италије и после тога споразума не може бити ни говора да би Италија ратовала на страни Немачке.

Гроф Ћано се сутрадан вратио у Рим. Краљ је са највећим задовољством слушао да је он успео у Немачкој да објасни ситуацију у вези са промењеним ставом Италије. Краљ је изразио своје задовољство што је гроф Ћано своју деликатну улогу тако савршено одиграо. После аудијенције, Краљ је грофу Ћану предао својеручно највеће италијанско одликовање и о томе је одмах издат званични коминике.

Интересантно је то да ове наводе белгиског листа нико до данас није демантовао.

Само 24 динара је месечна претплата на „Дан", који се доставља у кућу претплатника

Југоисток пред новим изненађењима?

Цирих, 22 децембра. — „Ноје Цирихер Цајтунг" јавља из Лондона да се у лондонским политичким круговима сматра се нова опомена малим неутралним државама, која је објављена у „Фелкишер Беобахтеру", као врло симптоматична за расположење које влада у Берлину. Из овог расположења могу сваког тренутка да се развију нова изненађења. Јасно је да Немачка жели да задржи слободне руке за даље акције. У Лондону се не искључује да би немачка влада могла поновно да покуша да изврши притисак према југоистоку. Извештаји који стижу о концентрацији трупа у Словачкој доводе се у везу са тим могућностима. Међутим, има у Лондону кругова који мисле да се овде ради о немачкој демонстрацији, како би Немачка једног дана могла да покуша којем свом суседу да постави захтеве који би били изнад онога што се сматра као одржање добрих и пријатељских суседских односа.

Siera радио
снижене цене са 5% за Божић
РАДИО-ЛУКС Краља Александра 24 и ГЕЛБ Краља Петра II бр. 23.

ГУВЕРНЕР 77 ЈУГОСЛОВЕНСКОГ РОТАРИ ДИСТРИКТА ИНЖ. Г. Р. АЛАУПОВИЋ У НОВОМ САДУ

Инж. г. Радован Алауповић

У Нови Сад је данас допутовао, после посете Ротари клубовима у Суботици и Сомбору, г. Радован Алауповић који ће вечерас, први пут, званично посетити Ротари клуб, у својству гувернера. Новосадски ротари приредили су срдачан дочек своме гувернеру.

Из прве транше зајма Банске управе изградиће се 143 километра путева у Дунавској бановини и мост на Великој Морави

Као што је „Дан" јавио, бан г. др. Јован Радивојевић донео је одлуку о исплати прве транше зајма за изградњу путева у Дунавској бановини у износу од 50 милиона динара.

За грађење бановинских путева и мостова Дунавска бановина закључила је са Државном хипотекарном банком зајам од 250,000.000 динара, који ће јој се у пет транши од по 50,000.000 динара годишње ставити на расположење.

Прва транша тога зајма, у суми од 50,000.000 динара, стављена је ових дана Дунавској бановини на расположење.

Из ових 50,000.000 динара треба да се израде бановински путеви у дужини од 143 км. и 3 м. и један сталан мост.

Издата су наређења надлежним Техничким одељцима да одмах почну са израдом потребних пројеката, како би се грађењу путева и мостова још у рано пролеће могло приступити.

Из прве транше од 50,000.000 динара изградиће се ови путеви: 1) Бановински пут II реда бр. 138 веза са државним путем бр. XXX Чеминац—Нови Чеминац у дужини од 3,3 км.; 2) Бановински пут I реда Нови Сад—Кађ—Шајк. Св. Иван-Тител у дужини од 10 км. 253 м.; 3) Бановински пут II реда бр. 142 Перлез — Фаркаждин — Идвор — Ковачица са краком за Сакуле у дужини од 10 км.; 4) Бановински пут II реда бр. 151 Бела Црква—Вршац —канал и канал Маргита у дужини од 10 км.; 5) Бановински пут II реда бр. 147 Вршачки канал—Хајдучица и продужење овога пута од Вршачког канала до Иланџе у дужини од 10 км.; 6) Бановински пут II реда бр. 172 веза са бановинским путем бр. 31 Лединци—Врдник у дужини од 9 км.; 7) Реконструкција бановинског пута I реда бр. 36 Чукарица—Обреновац у дужини од 2 км.; 8) Бановински пут бр. 188 Београд—Сланци—Вел. Село са краком за Вишњице у дужини од 2,6 км.; 9) Бановински пут I реда бр. 39 Гроцка — Умчари — Младеновац — Кусадак — Вел. Плана — Жабаре — граница бановине за Петровац у дужини од 14 км.

10) Бановински пут другог реда бр. 190 веза са државним путем бр. 5 Миријево — Сланци у границама бановине у дужини од 1,6 км. 11) Бановински пут другог реда бр. 205 Аранђеловац — Крћевац до везе са државним путем бр. 1 у дужини 9 км. 12) Пут од колоније Бач. Соколца до Рогатице у дужини 9,3 км. 13) Пут од Црвенке до колоније Нове Црвенке у дужини од 4500 км. 14) Пут од Малог Иђоша до колоније Соколца у дужини од 8,4 километара. 15) Пут од бановинског пута Бачка Топола — Ст. Моравица до колоније Томиславци у дужини од 2,5 км. 16) Пут од бановинског пута Бачка Топола — Ст. Моравица до колоније Карађорђево у дужини 3,5 км. 17) Пут од Бачке Тополе до Колоније Каркатур у дужини од 2,5 км. 18) Пут од бановинског пута бр. 22 Петровград — Српска Црња до колоније Војводе Степе у дужина од 2,00 км. 19) Пут од бановинског пута бр. 22 Петровград — Српска Црња до колоније Банатско Карађорђево у дужини од 1,00 км. 20) Пут од бановинског пута бр. 22 Петровград — Српска Црња до колоније Александрово у дужини од 1,00 км. 21) Пут од Српске Црње до колоније Војводе Бојовића у дужини од 1,00 км. 22) Пут од Бан. Аранђелова до Малог Сигета до колоније у дужини од 200 км. 23) Пут од Бан. Аранђелова до колоније Подлокањ у дужини од 2,00 км. 23) Пут од Бан. Аран-Греде до колоније Милетићево у дужини од 7,00 километара. 25) Пут од Велике Греде до колоније Александров Гај у дужини од 600 м. Изградиће се и сталан мост преко реке Велике Мораве на бановинском путу I реда бр. 39 између Вел. Плане и Жабара.

Пред коалицијом опозиционих странака?

Београд, 22 децембра. — У вези са акцијом која се води већ у народу од стране свих странака, а у уверењу да ће се ускоро расписати избори за Народну скупштину, примећује се тенденција да се опозиционе странке сложе у томе да заједнички иступе на претстојећим изборима. Како се сазнаје у том правцу још ништа конкретно није предузето између шефова опозиционих странака, али се претпоставља да ће они ускоро доћи у контакт. Претходно ће се сва питања расправити у вођству појединих опозиционих група.

Сиромашнији земљорадници ослобођени земљарине

Ситним занатлијама порез ће се одмеравати паушално

Београд, 22 децембра. — На својој синоћној седници, Министарски савет је одлучивао о читавом низу финансиских проблема. Донето је неколико уредаба којима се мењају закони финансиске природе. Уредбе ће бити одмах, можда још данас или сутра, публиковане.

Учињене су измене и у закону о непосредној порези. Тако су, на пример, ослобођени земљарине сви земљорадници чији је чист катастарски принос испод 1.000 динара. То значи да ће близу три милиона земљорадника бити ослобођено земљарине. Значајна је, надаље, и реформа којом се ситним занатлијама порез одмерава паушално и који ће због тога плаћати много мање него досада. У том погледу усвојени су углавном предлози занатских комора Измењене су неке таксе. У начелу је одлучено доношење уредбе о контроли цена, што је већ предвиђено Уредбом о сузбијању скупоће. Узето је да се проучи питање реформе железничких тарифа, нарочито у погледу превоза жита, да би се жито по истој цени могло продавати и удаљеним пасивним крајевима.

Око пута г. др. Мачека у Будимпешту

Београд, 22 децембра. — Поводом вести неких страних листова да ће потпретседник владе г. др. Мачек у првој половини јануара идуће године отпутовати у Будимпешту ,на меродавном месту изјављују да су ове вести преурањене. *(Дан)*

—o—

Нови радикалско-демократски лист у Београду

Београд, 22 децембра. — О Новој години почеће у Београду да излази нови седмични лист „Обнова", као гласило једне групе радикала и демократа који желе сарадњу ових двеју странака. Лист ће заступати становиште пок. Стојана Протића о унутрашњем уређењу, наиме, широке самоуправе. *(Дан)*

Железничка катастрофа у Немачкој

70 мртви, 100 повређени

Берлин, 22 децембра. — ДНБ јавља: НОЋАС ОКО 1 ЧАСА ПОСЛЕ ПОНОЋИ НА ЖЕЛЕЗНИЧКОЈ СТАНИЦИ ГЕНТХИНГ БРЗИ ВОЗ БЕРЛИН—НОЈКИРХЕН НАЛЕТЕО ЈЕ НА БРЗИ ВОЗ БЕРЛИН—КЕЛН КОЈИ ЈЕ ЧЕКАО НА ПОЛАЗАК. ДЕСЕТАК ВАГОНА И ОБЕ ЛОКОМОТИВЕ ИЗБАЧЕНЕ СУ ИЗ ШИНА. ИМА ОКО 70 МРТВИХ И ВИШЕ ОД 100 ПОВРЕЂЕНИХ.

Скупштина учитеља и учитељица у Новом Саду

За претседника удружења поново је изабран г. Озрен Јовановић

У Учитељском дому у Новом Саду одржана је јуче главна годишња скупштина Југословенског учитељског удружења за град Нови Сад. Скупштини су присуствовали: шеф основне наставе Просветног одељења г. Милутин А. Николић, бански школски надзорник и. Каменко Милошевић, школски надзорник за град Нови Сад. Изасланик власти био је г. Велизар Митић, чиновник Управе полиције.

Скупштину је отворио лепим поздравним говором претседник г. Озрен Јовановић, шк. управитељ, те су са скупштине послате поздравне депеше Њ. В. Краљу Петру II, Њ. Кр. Вис. Кнезу Намеснику Павлу, Министру просвете г. Божидару Максимовићу, Бану Дунавске бановине г. др. Јовану Радивојевићу и Централној управи ЈУУ у Београду.

Бански школски надзорник г. Милутин Николић изручио је скупштини поздраве начелника Просветног одељења г. др. Милана Петровића, те је у своме поздравном говору истакао успешан рад учитеља у прошлости на културно-просветном и националном пољу ,указавши даље и на улогу учитеља у данашњим тешким приликама .

На скупштини су примљени извештаји делегата са секциске и главне скупштине ЈУУ. Пажљиво је саслушан извештај о раду управног и надзорног одбора у прошлој години, после чега је отворена дискусија о раду управе у којој су узели учешћа више присутних учитеља. На крају је једногласно дата разрешница управи за досадашњи рад и прешло се на избор нове управе за који је већ од раније владао велики интерес.

Победила је тајним гласањем листа г. Озрена Јовановића, шк. управитеља из Новог Сада, чија је листа добила већину од 76 гласова, док је листа г. Лазара Андрића добила 56 гласова.

Са нарочитом пажњом је саслушан врло документован и садржајан реферат учитеља г. Милоша Јаковљевића, управитеља школе, о „Заштити деце у миру и рату". Скупштина је дала записничку похвалу предавачу.

Из старог Новог Сада

Путни лист Милорада Медаковића

Милорад Медаковић, како се сам на молби потписао „литерат" живео је у Новом Саду. Имао је намеру да путује у Немачку, зашто му је требао путни лист, кога није могао овде да добије, него га је тражио од бана Хрватске, барона Јелачића, год. 1852, јер је био надлежан у Хрватској. У то време било је тешко добити путни лист за иностранство; нарочито су тешко добијали „литерати", јер су увек били под оком полиције. Медаковић је неколико пута молио и напослетку у молби каже: „Ако се неће да даде путни лист, то нека ми се даде отпуст из краљевине Хрватске, па ћу наћи другу земљу која ће ми дати путни лист".

Новосадски бирташ у Србији

По ослобођењу Србије дала је Војводина много знаменитих људи Србији. Ти су људи много заслужни за Србију и њен културни напредак. Није Војводина дала Србији само људе за културни напредак, него су долазили и професионалци, јер је Србија и у њима оскудевала Тако је Нови Сад дао Београду г. 1852 и једнога бирташа, Петра Бајића. Он није носио „просвештени је", али је однео бирташку вештину, јер је Београд оскудевао у добрим бирташима. Наш се Бајић сигурно добро пласирао у Србији".

Бахова цензура

Бахов систем није знао за шалу. Ов је на све строго пазио, нарочито на штампану реч. Тако је г. 1853 са једним расписам забранио 26 што књига, што листова. Међу забрањеним књигама налази се и „Педагогише Јарбух" од Дисхервега. Ова забрана илуструје тадашњи однос између аустрије и Пруске, јер је Аустрија забрањивала и чисто стручне књиге, штампане у Пруској. Другим расписом исте године забрањено је 66 што књига, што новина. Ова је забрана од интереса нас Србе, што је њиме забрањена и „Славјанска вила" од Љуб. Ненадовића.

МИЛОШ ПОПАРА

Снижене таксе за честитке о празницима

Београд, 22 децембра. — Министарство пошта снизило је таксе за божићне и ускршње честитке. Разгледнице до пет речи таксирају се са 50 пара, ако се њима честита Божић, Нова година и Ускрс. Иста такса важи ако је на дописници написано пет уобичајених почетних слова. Штампане посетнице у отвореном завоју којима се изражава жеља, честитање, саучешће и захвалница или који други израз пажње до пет речи таксира се са 25 пара једнако и када се напише пет уобичајених почетних слова. Преко пет речи један динар. Ова повластица важи уколико су честитке предате у времену од 10 дана пре односно 5 дана после наведених празника.

Амбициозни младићи умножавали „часопис" са својим књижевним покушајима и зато се нашли пред судом

Г. Љубиша Дамјановић, судија Окружног суда, наставио је претрес др. Едуарду Драшкоцију и његовом сину Едуарду млађем, који је у канцеларији свога оца, заједно са својим школским друговима, Фрањом Паштм, Ладиславом Динешом, Шандором Ласлом, Золтаном Сабо и Андријом Месарошем, умножио недељни часопис „Вађунк" („Ми смо"), који нису пријавили Државном тужиоштву.

Цео овај случај настао је због тога што су ови младићи имали амбиција да њихова литерарна прворођенчад буду негде отштампана. Ко се није нашао ни један лист који би хтео то да учини, они су одлучили да „издају" недељни „часопис". У ту сврху послужила им је добро писаћа машина и копир-папир у канцеларији г. др. Драшкоција.

Пошто је претрес довршен, суд је оптужене ослободио.

ПРИВРЕДНЕ ВЕСТИ

Објава Српске банке д. д. у Загребу

Српска банка д. д. у Загребу дала је за јавност следеће обавештење:

Српска банка д. д. у Загребу објављује овим да од својих старих дуговања на основу X шестомесечног распореда, у смислу члана 20 Уредбе о заштити новчаних завода и њихових веровника, исплаћује у готовом почевши од

1 ЈАНУАРА 1940 ГОД.

1) камату на сва стара дуговања за II полугодиште 1939;

На старе улоге по текућим рачунима као и остала стара заводска дуговања по текућим и осталим рачунима исплаћује у готовом и то:

на рачуне који су на 31/XII 1934 износили: 1) од Дин. 60.001.— до Дин. 100.000.— даљих 10% и 3) од Дин. 100.001.— до 150.000.— 5%.

На старе улоге по уложним књижицама исплаћује у готовом: и то:

на улоге који су на 31/XII 1934 износили: 4) од Дин. 30.001. — до Дин. 35.000.— даљих 30%; 5) од Дин. 35.001.— до Дин. 40.000.— даљих 20%; 6) од Дин. 40.001.— до Дин. 50.000.— даљих 10% и 7) од Дин. 50..001.— до Дин. 100.000 даљих 5%.

Напред споменути постотци неведени под тачкама 2) до 7) овог распореда рачунају се од стања текућих и осталих рачуна, те улога на дан 31IX/I 1939 пре извршене капитализације камате за II полугодиште 1939 год.

Од исплата наведених под тач. 2) до 7) овог распореда одбиће се већ раније повериоцима исплаћени аванси.

Уколико стари повериоци и улагачи не подигну износе, који се исплаћују по X шестомесечном распореду, пренеће се исти на рачун нових заводских дугова и нових улога, за које не важи одлагање плаћања, те ће се укаматити и стоје у свако доба на располагање заводским повериоцима и улагачима као слободна потраживања.

СРПСКА БАНКА Д. Д. У ЗАГРЕБУ

У низу пореских реформи које се спремају, спрема се и пооштрење казни предвиђених за утајивање прихода подложних порезу. Према новим одредбама биће за пореске обвезнике који не пријаве тачно своје приходе поред новчаних казни уведене и казне затвора до 2 године. Ове казне већ су уведене у неким другим државама. До ове одлуке надлежних дошло је због тога што је констатовано да ефекат прихода од пореза подбацује и као последица петачних пријава.

ШАХ МЕЂУ СРЕДЊОШКОЛЦИМА

Једна убедљива победа шаховске секције С.к. Друге мушке гимназије

У недељу 17 о. м. одржан је шаховски двомеч, на седам табли, између репрезентација ученика Друге Мушке гимназије и ученика Средње техничке школе, у просторијама Друге Мушке гимназије. Репрезентација Друге Мушке гимназије убедљиво је победила свога противника са 5½:1½.

Технички резултати су следећи:

Микеш (Друга Мушка) — Атанацковић (Ср. техничка) ½:½. Противници су били подједнаке вредности. После дуге и интересантне борбе која је трајала нешто преко сат и по, игра је споразумно завршена са реми.

Сабадош (Друга Мушка) — Јовановић (Ср. техничка) 1:0. У рискантној игри у којој је жртвовао даму, Сабадош је победио доста лако противника.

Жубринић (Друга Мушка) — Марјановић (Ср. техничка) 1:0. У почетку Марјановић наваљује силовито и добија квалитет. У развитку игре Жубринић узима иницијативу и у 27 потезу решава игру у своју корист.

Боћан (Друга Мушка) — Ком. (Ср. техничка) 1:0. Боћан у отварању добија фигуру, и са њом у завршници партију.

Ненадов (Друга Мушка) — Аврамовић (Ср. техничка) 1:0. За кратко време успео је Ненадов да реши партију у своју корист. Наиме њему је пошло за руком да матира противника већ у седмом потезу. Аврамовић је преко очекивања подбацио, али као оправдање може да му послужи да је пред собом имао ретко лукавог и разиграног противника.

Ристић (Друга Мушка) — Фелман (Ср. техничка) 1:0. Цела игра је протекла у великој надмоћности Ристића, тако да му победа ни у једном тренутку није била угрожена.

Коларов (Друга Мушка) — Велимиров (Ср. техничка) 0:1. Велимиров се показао као ретко озбиљан и опасан играч. Имао је пред собом конфузног и слабог Коларова. М. В.

УСПЕЛА ЗАБАВА У МОКРИНУ

Мокрин, 22 децембра. — У Мокрину је приређена забава С. к. Делије са позоришним комадом „Зла жена" од Ј. Ст. Поповића. Пред лепим бројем гостију комад је изведен са врло успелим поделама улога. Главне улоге носиле су ђица Аница Јегдић, Милица Рељин и гг. Љубиша Стојановић и Бранко Живанић, (Дан)

Велики лов у Падеју

Велика Кикинда, 22 децембра. — На Св. Николу Претседник Краљевске владе г. Драгиша Цветковић боравио је у Падеју где је био у лову на фазане који су приредили, у његову част, власници ловишта гг. Стеван Будишин, бивши народни посланик и сенатор, Ледерер и Шулхоф. Лов је био веома успешан. Уловљено је: 98 фазана, 168 зечева и 1 лисица. Са претседником Кр. владе биле су многе угледне званице из Београда, као и претседник ловачког удружења за Дунавску бановину г. Јоца Дивилд. Претседник владе био је гост г. Стевана Будишина, бившег сенатора и др. Милана Будишина, бившег народног посланика.

Књижевно вече Душану Васиљеву на београдском радиу

Београд, 22 децембра. — Поводом петнаестогодишњице од смрти Душана Васиљева, Радио Београд, у оквиру својих књижевно драмских приредаба, приређује 23 децембра књижевно вече овом рано преминулом нашем песнику. О књижевном делу Душана Васиљева говориће г. Младен Лесковац, књижевник. Чланови радио-драмске трупе рецитоваће потом песникове стихове. Брат песников, г. Сп. Васиљев, књижевник, прочитаће своја Сећања на брата Душана. Приредбу ће завршити чланови радио-драмске трупе читањем стихова Душана Васиљева. (Дан)

ЧУРУШКА ХРОНИКА

Школски одбор подмлатка Друштва Црвеног крста при овдашњој народној школи повео је ширу акцију за одевање својих сиромашних чланова, ученика народне школе. Имајући у виду тешко економско стање у коме се, услед нередовног стања, налазе готово сви друштвени слојеви, одбор се ове године није обраћао за помоћ појединцима, него се обратио за помоћ културно-просветним установама, које су ову хуману акцију потпомогле следећим прилогом: Школски одбор ПДЦК 1.500 дин., политичка општина 500 дин., Општински одбор Друштва Црвеног крста 200 дин., Сточарска задруга 100 дин., Пољопривредна задруга 50 дин., Јадранска стража 100 дин., Добровољна ватрогасна чета 50 дин, Српска православна црквена општина је потпуно оденула 12 ученика, Трговачка омладина 3 ученика, Лазар Ђ. Павковић, трговац, дао је 4 сашивена капута, уд. Павла Лампла 9 м штофа за женске хаљине, Соколско друштво је дало 2 сашивена капута, Женска задруга је приложила 530 динара. У свему је прикупљено у новцу 3.030 динара, за коју своту је набављено: 20 капута 12 хаљина за девојчице, 10 џемпера, 24 пара опанака и 18 пари ципела.

Одлуком г. Министра просвете постављен је за управитеља на овдашњој народној школи г. Тодор Касапиновић, дугогодишњи учитељ ове школе. Г. Касапиновић је већ примио управитељску дужност.

АПОЛО

Премијера првог мађарског филма

Хотел Зора
(Hotel Kikelet)

У главним улогама:
Ана Текеш, др. Имре Пало, члан Пешт. опере, Ида Турај, Ђула Кабош

ОДЕОН

Премијера
Узбудљив Филм у коме су на ефикасан начин кроз сукобе у савременој Европи испреплетене љубавне интриге

Судбоносни час

Миреј Болен, Роже Дишен
Ерих фон Штрохајм

РОЈАЛ

Премијера
Језиви призори у срцу Африке!
Напетост која оставља гледаоце без даха!

Незнана џунгла
(Благо града Кемаро)
Филм који претставља једну од најјачих атракција ове сезоне

Зашто је једна Петровграђанка насред улице истукла свога љубавника?

Петровград, 22 децембра. — Као што смо јавили, на Вилзоновом тргу у Петровграду одиграла се једна драматична, а усто и комична сцена. Публика је застајала на тротоарима и посматрала једну необичну слику. Две женске тукле су једног мушкарца, који је само зазивао у помоћ, а када су га испребијале на мртво име, пустиле су га. Како је доцније у полицији установљено, где је предведен овај троугао, млађ ић се зове Милорад Живков, а девојке Катица Келебеш и њена сестра Ирена. Катица је у полицији изјавила да је живела у дивљем браку са Живковим, те да јој је он украо 400 динара, па га је због тога истукла. Исто тако изјавила је и њена сестра Ирена, која је Катици помагала. Међутим, млађ ић изјављује да је он Катицу сада напустио, па је хтела да му се освети.

Нестао ученик основне школе Михаљ Бодо

Нестао је у среду ујутру деветогодишњи Михаљ Бодо, син Александра Пастора, предузимача радова на асфалтирању улица, и Терезије Бодо, ученик другог разреда основне школе. Дечак је у среду ујутру кренуо из родитељске куће, у Јована Бабунског улици број 34, у школу, у Уставској улици. Био је у школи и са ученицима око 9 часова кренуо у Спомен-дом, где је заједно са осталим сиромашним ученицима добио обућу и одећу од Градског поглаварства. Ту су га последњи пут видели са двојицом другова, а после тога је нестао. Претпоставља се да је некуд залутао, јер не познаје Нови Сад. Дечак има на себи кожну капу без шилта, дугачки црни капут и гумене високе чизме, грао чакшире и жути капутић. Има плаву кошуљу. Ко га види, моли се да о томе извести његове родитеље или полицију.

РЕКС

Мики Руни, Валас Бири
у узбудљивом филму

Грех прошлости

Касациони суд је уважио ревизију бившег претседника Петровградске општине г. Ђурице Берберског и упутио Окружни суд да му одржи нов претрес

За дело из § 386 К. з. г. Берберски је ослобођен
Проглашење пресуде обављено је данас у 9 ч. пре подне

У своје време изазвало је велико интересовање суђење бившем претседнику Петровградске општине г. Ђурици Берберском, који је одговарао због самовољног руковања градском имовином.

Оптужница је стављала у терет г. Берберском да је од 24 фебруара до 4 јула 1935, као претседник општине градске јавне радове вршио самовољно, без претходног техничког елабората, без одобрених нацрта и кредита у буџету и без решења градског већа. Такође приватним путем склопио погодбу са лиферантима без дражбе ,лицитације и претходне понуде ,те су радови стајали град 1,473.935 динара, иако су се могли, према оптужници, обавити за свега 892.635 дин и то још много боље и стручније. Без одобрења градског већа и противно наређењу градског правилника донео је 4 марта 1935 решење којим је, поред већ установљене пензије од 2.000 динара месечно наредио да му благајник исплаћује још по 4.000 дин. месечно. 14 марта 1935 поставио је, без натечаја и без одобрења градског веће, Марију Драгојевић за контрактуалну градску бабицу са 750 дин. месечне плате, иако за то није било кредита и већ 1 априла повисио јој принадлежности на 1.000 динара. Маја 1935 наредио је благајни, самовољно и без одобрења већа, да Милану Херцу и Каменку Ракицићу исплати 10.000 дин., што су ови учествовали у дражби против фабрике шећера. Од Јулија Кобарова купио је 1 јула 1935 један ауто марке „Пакар" за 80.000 дин., иако овај није био потребан граду и вреди само 4.000 динара. Као последњу тачку оптужница наводи да је 1 априла, 1 маја, 1 јуна и 1 јула 1935 године из градске благајне примио по 1.250 дин., дакле укупно 5.000 дин., за плате поверљивог особља а новац је себи задржао.

Г. Берберски се на суђењу бранио да се не осећа кривим и да је све ово уствари дело његових политичких противника, који су повели праву хајку против њега. Извештај комисије на основу којег је поднетнута оптужница тенденциозан је и злонамеран. Он је, међутим, чинио само добро, нарочито за сиромашне грађане; радио је само у општем интересу и никако у свом.

По спроведеном врло обимном доказном поступку, у трајању од неколико дана, кривично веће петровградског Окружног суда, на челу са претседником г. Василијом Орлићем ,донело је пресуду којом је г. Ђурица Берберски осуђен на седам месеци затвора, да плати 5.000 динара паушала и да сноси све судске трошкове .

По уложеним правним лековима решавало је кривично веће Касационог суда, на челу са г. др. Емилијаном Богосављевићем, у понедељак, 18 о. м. Референт је био г. др. Бошко Ђурђев, касациони судија.

Г. Ђурица Берберски је ослобођен за дело из § 386, који говори о гажењу закона у службеној дужности, у намери да се неком лицу користи. У погледу осталих дела која оптужница наводи уважена је ревизија оптуженог и цео предмет је упућен петровградском Окружном суду поново на решавање.

Тако ће се г. Берберском ускоро одржати поновно суђење.

ПРЕ ПОЗОРИШТА

одлично се вечера **у ресторану Спомен-дом**

а после позоришта

свратите само на једну добру црну кафицу или на сјајну сремску капљицу.

СВИРА И ПЕВА ОДЛИЧАН САЛОН-ЦАЗ

Игранка сваки дан.
Чајанка сваке недеље и празником после подне.

ПОЗОРИШТЕ

Јован Стерија Поповић: Покондирена тиква

Реприза у суботу, 24 о. м.

Класична комедија „Покондирена тиква" од Јована Стерије Поповића приказаће се у суботу 23 о.м. У редитељској концепцији г. Т. Танхофера, ова комедија оживела је на нашој сцени и поново освојила публику. У комаду су запослени: гђе Ферари, М. Петровић, Андоновић, Кранчевић и г.г. Душановић. Ајваз, Антонијевић, Филиповић и остали.

У недељу, 24 о. м., приказаће се као дневна претстава са сниженим ценама успела комедија „Моји ђетићи" од Мијушковића и Геца.

У понедељак, 25 о. м., на први дан католичког Божића, приказаће се, као дневна претстава са сниженим ценама, омиљени комад с певањем „Сеоска лола" од Тот-Дескашева. На овој претстави суделује војна музика 7 пешадиског пука; диригент г. Петар Ивановић, виши војни капелник. Као вечерња претстава приказаће се „Госпођа министарка" од Бранислава Нушића.

У уторак, 26 о. м., на други дан католичког Божића, приказаће се као дневна претстава са сниженим ценама „Ђидо", комад с певањем из народног живота од Јанка Веселиновића. На овој претстави суделује војна музика 7 пешадиског пука ,диригент г. Петар Ивановић, виши војни капелник. Као вечерња претстава даје се ванредно успела комедија „Улични свирачи" од П. Шурека, у режији г. С. Лајтнера. Улазнице за све ове претставе могу се добити унапред у издавачкој књижари „Славија" и преко целог дана на позоришној благајни у Народном спомендому.

ХУМОРИСТИЧКО ВЕЧЕ СОКОЛА У ВЕЛИКОЈ КИКИНДИ

Велика Кикинда, 22 децембра. — Веома успело и посећено је било хумористичко вече које је приредило овдашње Соколско друштво. Неколико краћих скечева и хумористичких ствари створили су одлично расположење посетилаца. Заслуга за овако успелу приредбу Соколског друштва припада, несумњиво, г. Дачи Богојевићу, благајнику друштва. (Дан)

„Кора хлеба" оденуло је осамдесеторо сиромашне деце

Јуче после подне одржана је у обданишту „Кора хлеба" дирљива свечаност ,којом је приликом, поводом Материца, 80 деце обучено од главе до пете, а подељени су им и слаткиши и посластице.

Свечаности је присуствовао изасланик Банске управе г. Веса Петровић ,саветник Социјалног одељења, затим, многе угледне даме, на челу са г-ђом Олгом, супругом бана г. др. Радивојевића, г-ђом Јованком, супругом команданта Прве армиске области, армиског генерала г. Петровића, супругом помоћника бана г. Дринчића, супругом генералштабног бригадног генерала г. Милићевића и другим угледним дамама, чланицама друштва „Кора хлеба".

У лепо декорисаној дворани госте је поздравила гђа Јелена Кон, претседница друштва, а затим су деца извела леп пригодан програм. Присутни су били одушевљени слободним наступом малишана који су рецитовали кратке декламације и отпевали неколико песама. После тога деци су раздељени спремљени поклони, па је свечаност завршена.

Као и прошлих година, тако ће и ове године друштво „Кора хлеба" за божићне празнике разделити сиротињи 250 кг. брашна, 75 кг. меса, 50 кг. кобасица и већи број париципела. Ова деоба обавиће се католицима у суботу 23 децембра, а православнима 6 јануара.

Беочинска фабрика цемента помогла 624 сиромашна школска детета

Лепа божићна свечаност у Фабрици цемента

Беочин, 22 децембра. — Јуче је у Фабрици цемента у Беочину обављена лепа божићна хумана свечаност. Већ деценијама Дирекција Фабрике цемента пред Божић дарива школску децу својих радника и намештеника из Беочина и околних села. Ове године Дирекција је проширила своју акцију и на сиромашну школску децу из Беочина, чији родитељи нису запослени у фабрици, те је даривала 624 детета са ципелама, чарапама и пакетима слаткиша У оквиру једне лепе школске свечаности, у присуству ђачких родитеља, наставника и чиновништва Фабрике цемента, лепо изведеним школским програмом деца су се захвалила Дирекцији фабрике на њеном племенитом гесту. *(Дан)*

Наша проблематика

Вл. Велмар-Јанковић: Поглед с Калемегдана

Оглед о београдском човеку, 1938

1

Ко код нас данас не увиђа јасно и не каже да смо на раскршћу број них проблема: просветних, економских, административних, националних, моралних, чак верских и уметничких? Па ипак ће само мали број нас имати храбрости да иступи јавно и каже у чему су ти проблеми, а још мање који ће указати на решења. Многи ће радо рећи понеку конкретну меру, често уз оно бојажљиво „мени се чини", али мало их је који ће се и борити за своје уверење, своје решење, повући практичне конзеквенце свога теориског става. Зашто? Да ли га многи и немају? Или што знају ону народну: „Ко истину гуди..."?

Г. Велмар-Јанковић је својим делом ушао у срж наших проблема. Гледајући из Београда, престоног града нагло нарасле Југославије, он види добро, запажа сва колебања и све странпутице. Пођимо с њим у нашу проблематику!

*

Београд и београдски човек јесу понајбољи репрезанти Југославије. А Београд значи једну прелазничку варош више но једну варош у настајању, јер је без праве, своје физиономије, без споја старог и новог. Ту се налазе и старо и ново, са много врста, али не као синтеза. „Он је сиров... Он је млад као организација, али са накупљеним животним искуством" (24 с.). Отуд изненађења и за оне у и оне ван њега. Престао је „предратни" а још није настао „југословенски". Тако и београдски човек, „старинац", изгубио се у наносима, али не дефинитивно. Он делује, али је као прекривен, одбачен, или се добровољно повукао. „Две трећине најмање има дошљака из свих крајева Југославије и са стране" (34). А „јурнуо је из првих година послератног славља, победничког мамурлука и магле један слој скоројевића, брзих профитера... и избио на површину, на власт, на утицај, кроз банке, кроз некажњени криминал, кроз политику" (35). Зато нема начелности, нема јасних моралних стандарда, нема чврстих убеђења. Београд је сакупио и добро и зло, меље све то, а мливо које излази носи и даље добро и зло, помешане, можда, у подједнакој сразмери. Ломе се карактери и најјачи, извитопере установе и идеје, а не ствара се оно што сви траже — нова синтеза, добра синтеза. Старо човештво, патријархално-јунацки став губи се пред навалом рационализма, машинизације, егоизма. Каткад је одбрана старог чудна, горка: повлачење вере у најдубље куте душе, а споља иронија, сарказам, обарање свега...

Откуд да Београд изгуби оријентацију? Зашто је старинац потиснут? Како је могуће да још нема добре, нове синтезе, идеала читаве заједнице? — Г. Велмар-Јанковић, углавном, налази да се београдски човек, источни човек наш, истрошио, заморио, посустао. Ратови од 1804—1918 год. стално су, и то преко снаге, напрезали моћи дела народа. Све то време су високи народни идеали релативизирали сва грађанска добра, идеале грађана. Мрело се, стога, лако, јер се знало зашто. А кад је дошло до остваривања националних идеала, стиглo се изморено, проређено, неорганизовано. Очекивао се мир и ред — а требало је даље градити; заменити јунаштво са фронтова цивилним напором, дотле мало знаним. А лични мотиви, толико сузбијани кроз дуге године искушења, сад су продрли. Тражити даље жртве није се могло. Требала је брза награда, лака награда. А државу је тек требало организовати да даде и праведну награду!...

Још један разлог: у Србији су идеали били српски, у оквиру православља. То је носио и „човек београдске оријентације" и кад није био источни, кад је живео под Аустро-Угарском, или под Турцима. У новој држави стојао је, међутим, још и „западни човек", са посебним менталитетом, још неоријентисан Београду, или тек на путу за то. У погледу слободе постојала је разлика. Источни човек имао је партизанство, где је конкретно доживљавао пуну слободу, у предратно доба. Западни тога није јер се он борио за националну слободу, а сву кривицу за све бацао на господара-туђина. Сад у Југославији искоришћавање слободе било је различито, и дошло је до „слободе свих грехова из давнина". Место конструктивне и подједнако схваћене слободе — „слобода вршљања страног и нашег капитала; слобода гажења речи, слобода дневног, политичког и духовног криминала" (119). Западном човеку за све је био крив неко други, Београд, „хегемониста, реакционаран, Прус, насилан, неспособан, себичан, ружан" (120). Источни човек је, са своје стране, осећао неповерење према Западу, бојао се још увек живе аустријанска духа, који тиња у многима западним људима. Видео је, тамо на Западу „нигде самокритике; западни човек наш бежи од самокритике, бежи, ван себе, и за све му је неко други крив" (140). И братство које је требало да се остварује, имало је тешкоћа. „Правно осећање, просвећеност и рационализам носили су, макар и из треће руке, више но Срби из Србије" — пречани. „Теже су подносили самовољу и деспотизам Милошев (и доцнијих Милоша) но што су то подносили Срби из Србије" (124). Јер су једни све упоређивали са европским узорима, а други са доскорашњом турском државом! Тако су се од првог додира разочарали с обе стране. „Пречани" у београдским маскама, чак и кад су иначе били источне, београдске оријентације, јер је разорен идеал ратника-ослободиоца који су били сами изградили; београдски човек се разочарао у укочености, форми (често празној, чак намештеној), у потцењивању, сталној критици, слабом залагању за остварење заједнице — што је нашао код западног човека. Човек из Београда видео је „преко" — разливеност, патетику, театралност, мало делања: „пречанин" у Београду — крутост, безобзирност, цинизам, намрштеност..." У осећању слободе сметају нам негативне силе прошлости; у братству нас разједињује различитост робовања. А исто тако нам смета у осећању једнакости то што смо имали разне неједнаке господаре над собом. Јер највећа наша разлика је у колективном животном искуству које формира основу става према животу и свету, које ствара карактер човека и колектива „изналази методе за сналажење у животу..." (129).

Састала се два света најмање. Али под најгорим приликама: Европа препуна трзавица, економски проблеми притискују читав свет, странци нас и даље потстичу једне против друге, а ми — трежимо формулу саживљавања, сажимања. Да би проблем био још тежи, и западни и источни човек имају још и своје посебне проблеме. Автономном, источном човеку, изгледа да је човек са Запада још увек несамосталан „да још у њему није дошло до властитог изграђеног света духовног, вредности. А кад и заборави његову везу са духом аустро-угарским, он види да „Хрватски народ има неколико секунданата... да Хрвати (западни човек), ако до своје модерне аутоафирмације хоће да дођу кроз Југославију... морају пре свега да својом сопственом и за свој рачун неутралишу утицај Ватикана, т. ј. његових супер-националних особених циљева „а да кршћанство и хришћанство при том остану нетакнути" (145)

Др. Гргорије Т. Бугарски-Златић

philips Radio
Супер за 2950 дин. Услови погодни.
РАДИОНИЦА ГЕОФАНОВИЋ
Нови Сад, Кр. Петра I 15. Тел. 30-63

СПОРТ

Мађари озбиљно схватају сусрете у Новом Саду

Петнаест играча „Ференцвароша" са два члана управе

долазе у Н. Сад у недељу увече

Пештанци долазе са својим најбољим силама

За своје две интернационалне утакмице у Новом Саду, према вестима из Будимпеште, Ференцварош је предузео све мере да би поступио по својим обавезама према приређивачима и да би што боље репрезентовао мађарски професионални футбал.

Ференцварош „као што смо већ јавили, обавезао се да ће доћи са својим најбољим, комплетним тимом. Мађари су јавили да долазе са петнаест играча, под вођством чланова управе г. г. др. Тота и Димења. Од играча долазе следећи: Палинкаш и Зентаи, голмани; Полгар, др. Сојка и Валдингер, бекови; млађи Шароши, Лазар, Хамори и Поша, средњи помагачи; Шухаи. др. Ђ. Шароши, Јакаб, Кисељ, Ђетваи и Ортутај, навални играчи.

Екипа Ференцвароша стиже у Нови Сад у недељу увече.

*

Тим Војводине за утакмицу с Ференцварошем биће састављен од најбољих играча с којима Војводина сада располаже, а то ће рећи комплетан тим који се има спремити за пролећне лигашке борбе. Изузетно овом приликом у тиму „црвених" први пут ће наступити доскорашњи одлични халф Нак-а, Хас. који је ових дана приступио Војводини.

Тим „Југославије" биће такође комплетан.

*

Утакмицу Ференцварош-Војводина водиће г. Милош Момиров, а другог лана судиће г. Никола Поповић-Ћага.

Цене места биће: стајање за ђаке и војнике 10, за одрасле 15, седишта испред и поред трибине 20, на трибини 30 и ложе 40 динара

Биланс интернационалних сусрета божићног госта Новосађана „Ференцвароша"

Божићни гост Новосађана, пештански Ференцварош, као елитни клуб Мађарске и стални претставник мађарског футбала у конкуренцији за Средњоевропски пехар има, разуме се, врло богат биланс међународних сусрета.

Да изнесемо само неке његове познатије овогодишње резултате са клубовима сличног ранга:

Ференцварош — Болоња 4:1. Болоња је овогодишњи првак Италије. а овај сусрет био је за Средњоевропски куп; и

Ференцварош — Спарта (Праг) 3:2. Ова утакмица је одиграна у Прагу, такође за куп.

Ференцварош је осим тога не тако давно победио: Аустрију из Беча са 6:1, Рапида из Беча са 7:1, Славију из Прага са 3:1, Лацио из Рима са 5:4, Јувентус из Торина са 2:0, А. к. Рому са 8:0, Рипенсију из Темишвара са 4:1, итд.

Редовно купање у Новосадско минерално одно води значи: здравље

Нова управа С. к. Југословена из Сенте

Сента, 22 децембра. — С. к. Југословен одржао је своју редовну годишњу скупштину у присуству „епог броја чланова и пријатеља клуба.

Из секретарског извештаја видело се да је први тим одиграо 18 првенствених утакмица, од којих је 8 добио, нерешено одиграо 3, а 7 изгубио. Пријатељских утакмица С. к. Југословен одиграо је у свему 15, од тих је 8 добио, нерешено 5, а изгубио 2.

Благајнички извештај: издатака је било 35.000, а прихода 36.000 динара.

После извештаја функционера, изабрана је поново углавном стара управа. Претседник је г. др. Станоје Лудајић, адвокат; потпретседници су гг. Јован Вујић и Паја Славнић; секретари гг. Велимир Терзин и Владимир Петков; вођа футбалске секције г. Север Арадски; благајници гг. Стеван Терзић и Војислав Живковић, сем њих у управу је ушло више угледних грађана Сенте.

—o—

У пари реда...

Спортске вести са свих страна

На годишњој скупштини „Славије", Осек, за претседника је изабран г. др. Станко Хајдуковић. Гг. А. Тајсл и Љ. Книфер не налазе се више у управи овог клуба.

Француска и Португалија требало би да се састану у Паризу 23 јануара.

Сплитски „Гусар" има 292 члана, од тога 138 веслача.

Осечко првенство: Гвожђар — Олимпија 4:1 и Рапид — Грађански 1:0.

Скупштина пливачког клуба „Галеб" Нови Сад, морала је бити одложена, али ће се нова одредити у најскоријем времену.

Ако желите младалачку лепоту
посетите новооснивени завод за негу лица и тела
„Lotos"
који располаже НАЈМОДЕРНИЈИМ апаратима и НАЈБОЉИМ ПРЕПАРАТИМА
Кристина Смиљански
Танурџићева палата, II спрат, Іо.
Преглед и савети бесплатни!

Извр. бр. 362/1939.
Посл. бр. И. 1176/1939.

ДРАЖБЕНИ ПРОГЛАС

Дана 29 децембра 1939 године у 14.30 сати продаваће се јавном дражбом у Лакову, Железничка ул. бр. 19 ове ствари: 20 куб. разних дасака, 3000 ком. црвених црепова и 1 бицикл.

(Приближна вредност Дин. 11.400).

Ствари се могу пре дражбе разгледати у поменутој кући.

Дражба се одређује у корист тражиоца Циглер Макса из Н. Бечеја, заст. др. Вермеш Имре, адв. у Н. Саду (зам. др. Облат Хинко, адв. у Сомбору) ради 9.354 динара остатка тражбине, те таксе и пристојбе овог одређења.

Срески суд у Сомбору, 21 децембра 1939 године.

Станко Савић
судски извршитељ

Нови роман „Дана"

(4)

Посао у гардероби текао је на следећи начин: Тони је плаћао дирекцији хотела једну округлу суму — скоро довољну да се њом плати цело издржавање Амбасадора — за концесију гардеробе која је доносила више прихода за једно вече, него што је недељно исплаћивао својим намештеницима.

А пошто је Тони бирао своје гардероберке само међу лепим девојкама — јер је знао да тада падају веће напојнице, то су му приходи са те гардеробе били још увек огромни.

Да би се што боље осигурао од евентуалне утаје новца, то је Тони поставио тајне детективе, који су некада давали до 10 долара. Ако се после готовог посла та банкнота не нађе, онда је гардероберка могла одмах да се заведе у листу незапослених. Ето, тако је то ишло.

— Молим вас један број... Један дебели, насмејани, глатко обријани младић стајао је пред Џоан.

— Молим, рече махинално.

Младић је свукао капут:

— Немојте се љутити на мене.

Џоан се љубазно смешкала, баш како личи гардероберки. Затим се уозбиљи, пошто му је претходно предала број.

— Није лоша, ни мало лоша, рече младић више за себе. Затим додаде гласно: Реците мала, где сте до сада били?

— Ох, она је до сада морала да зарађује себи хлеб. Само каткад су је изводили прави кавалери, упаде Цеси.

— Не, шалу на страну, обрати се надувени младић поново Џоани. Био сам често овде, настави, али се не сећам да сам вас икада ту видео. Да ли сам можда ја вама познат?

Џоана је хтела да одговори, али се опет Цеси умешала:

— Не, нисте нам познати, али ћемо се потрудити да вас се сетимо.

— Најгоре је код вас дама, што одмах постанете грубе, чим се један човек бар мало за вас заинтересује. Као да ми, мушкарци, одмах мислимо на најгоре.

— А код вас мушкараца је најгоре то, што стварно мислите на најгоре кад сте љубазни, рече Џоан

— У реду, одврати младић, окрете се и оде у салон.

3

Шешири — шешири — шешири... Капути — капути.. људи у смокинзима — даме у белом хермелину — орхидеје — каранфили. — Кавалери са пакетима под мишком — високи — мали — дебели — суви. Бројеви — бројеви... Читав сат радиле су обе девојке без прекида. Музика је засвирала, локал се пунио. Плавичасти облаци дима од цигара и цигарета вукли су се из хола кроз лепом, малом рококо салону. Забава је отпочела. Девојке су се најзад смириле.

Џоан је зазвиждукала, ушла је у собу иза гардеробе, спустила се у једну наслоњачу и пожелала Цеси. Ова је опет гладила своје уморне ноге.

— Боже, рече Џоан, рекао би човек да ове надувене њушке још никад нису чуле за беду. Само сад сам избројала 21 капут са хермелином. А једна од тих дама, она у црвеном, која је сад прошла поред нас, била је закићена орхидејама све до кукова.

Џоан је посматрала своје уске кукове, затим додаде замишљено:

— Али, пази шта ти кажем, једног лепог дана ћу моћи и ја да се закитим орхидејама као ова леди! Немој да се смејеш...

— Ја се не смејем. Ја знам људе — наше госте — који би ти купили више орхидеје него што их принц од Велса има у парку, само кад би им допустила. Али, изгледа да ти незнаш шта [illegible]еш. Да, ја сам већ доста честа [illegible]гла да се упознам са људима из најотменије друштва...

Један крупан господин провукао је главу кроз мало прозорче које је било намештено између гардеробе и собе у којој су седеле девојке.

— Ох, Цеси?

— Као увек, господине директоре, смешкала се Цеси. Затим се сагла, подвукла под сто, одвијала пакет који је тамо била сакрила, из њега извукла један мањи пакетић и пружила га директору. Он јој је неприметно спустио у шаку једну повећу банкноту.

— Остало можете задржати, промрмља директор и за трен ока исчезе.

— Велико хвала, процвркута Цеси, па се окрете Џоани: Ето видиш. Показала је банкноту од 20 долара. Петнаест долара флаша. Од тога ја добијам два долара и пет осталих... ето... 7 долара чисте зараде. Као што видиш добар посао. Траје свега два минута.

Цеси се сагла, огледала се око себе, задигла хаљину и стрпала новац у корсет.

— Зар ти нисам рекла да радиш са мном?

— То није за мене. Тај алкохол, кријумчарити, добијати за то напојнице.. не.. то није за мене

— Ти би радије седела као дактилографкиња у једном загушљивом предузећу? С једним можеш бити начисто. Нема посла у коме једна лепа девојка не прима напојнице. Било у ком облику. Можеш ли ти што против тога?

Џоан је подигла веђе и палцем показала на прозорче. Цеси се окренула. На њему је стајао Гус. Мало затим је и он провукао главу:

— Слушајте, рече Гус, ако наиђе она госпођа Винслау, са њеним младим кавалером, ставите јој до знања да је њен муж у локалу. Аха, још нешто. Ако се господин Рихард распита за Ненси Оливер, реците му да је она вечерас спречена. А ако случајно наиђе млади Блек, реците му да ми је његов отац најстрожије забранио да му исплатим чек на његово име. Јесте ли разумеле?

— Биће све учињено, господине директоре.

Мали огласи

САДНИЦЕ ЛОЗЕ

и воћака за пролетњу садњу набавите се најбоље код познате фирме „ВЕЛЕРАСАДНИЦИ" Јанко Шарић Петроварадин. Захтевајте ценовник!

(3132)

45 ЈУТАРА ЗЕМЉЕ

у околини Путинци са салашом за продају цена дин. 15.000 по јутру. „Поседнички биро" Нови Сад, Железничка бр. 1. (3150)

НА НОВИЕ ПОКЛОНЕ
продаје само дрогерија
„Хигиеа"
КОСТА ЖИВОЈНОВИЋ
Трг Ослобођења 2, Н. Сад

БОЖИЋНИ ПРАЗНИК ЈЕ РАДОСТАН АКО КУПИТЕ ПОКЛОНЕ У БАЗАРУ код
РОДЕ
НОВИ САД, Кр. Петра II 4. 8

ПОЗИВ ВЕРОВНИЦИМА

Моја странка Фукс С. из Новог Сада, намерава да купи Фабрику дрвенарије Шмит Јосипа из Новог Сада, Луја Бартуа ул. бр. 52.

Позивам све веровнике именованог, да своје тражбине код мене у року од најдаље 8 (осам) дана пријаве, јер касније пријављена потраживања моја странка неће признати.

ДР. ЈОВАН ФИЛИП
адвокат
Нови Сад, Царинска ул. 9.

Оглашујте у „Дан"-у

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ

Поводом смрти мог непрежаљеног мужа Стеве Свињаревића, ратног добровољца сматрам за дужност да се овим путем најтоплије захвалим свима, који су га за време болести помагали: друговима добровољцима гг. инж. Лази Поповицком, претседнику Савеза ратних добровољаца, г. Јоци Вучкову, потпретседнику, др. Стеви Суботину, банском инспектору, др. Владимиру Миљићеву, лекару, доровољцу, који га је бесплатно лечио, начелницима Новосадске општине гг. Раденку Ракићу и Предрагу Клицину, Марину Главини, управнику Савеза аграрних заједница. Нарочиту захвалност дугујемо протојереју г. Алимпији Поповићу, који је опојао покојника као и свима друговима добровољцима који са заставом узеше учешћа на погребу и Стеву отпратише до вечне куће.

У Новом Саду, 21 децембра 1939.

Анка, удова Стеве Свињаревића

Новосадски дневник

Куда ћемо вечерас?

„Гурман" (Пашићева 18) Свако вече прасе на ражњу и гурмаски мезелуци.

Гостионa „Топола" (код Дунавског парка): Понедељником и четвртком риб ља чорба ћевапчићи и ражњићи.

Хотел, кафана, ресторан „Слобода": 22, Варијетски програм.

Ресторан Спомен-дом: Салонски оркестар, дансинг.

Кафе—ресторан „Трговачки дом" — (Лојд). Пријатни фамилијарни локал. У петак апатински рибар кува рибљу чорбу. Рибљи специјалитети.

Хотел „Белградија": Српски ресторан, тамбурашки оркестар.

Српски Краљ: Одлична кујна. Свако вече дансинг.

Левач (Дунавска 13). Свако вече богат роштиљ и срп. гибаница. Карловачка и жупска вина.

БИОСКОПИ:

Аполо: 19, 21.15 Хотел Зора — Ана Текеш, др. Имре Пало.

Одеон: 19, 21.15 Судбоносни час — Миреј Бален, Роже Дишен, Ерих фон Штрохајм.

Ројал: 19, 21.15 Незнана џунгла — (Благо града Кемора).

Уранија: 19 21.15 У име закона — Рудолф Фернав, Кристина Граје, Фриц Камперс.

Рекс: 19 и 21.15 Грех прошлости, — Мики Руни, Валас Бири.

*

Библиотека Матице српске отворена од 8—12 и 15—17 часова. Музеј Матице српске отворен од 11—12 часова.

УРАНИЈА

Премијера:

Узбудљив и напет велефилм

У име закона

Рудолф Фернав, Кристина Грабе, Фриц Камперс

Дежурне апотеке

Од 15 до 22 децембра

Апотека Гросингер Мр. Јована, Краља Петра ул. бр. 30. Телефон 27-40.

Апотека Михелс Мр. Јулија, Краља Петра II 70. Телефон 29-51.

Апотека Нас. Жигровића, Петроварадин.

*

БУКОВИЧКА МИНЕРАЛНА ВОДА „Књаз Милош" Ш. Д. Б. НОВИ САД, Краља Александра 21. Телефон 20-20 и 32-42. — Код филијала: СОМБОР Телефон 69. — СМЕДЕРЕВО: Телефон 47. КРАГУЈЕВАЦ: Телефон 88 и ПЕТРОВГРАД Телефон 169. РУМА Телефон 39 и БЕЛА ЦРКВА Тел. 10.

Рођени, венчани, умрли

Рођених није било.

Венчани су: Емил Седер, градски чиновник и Олга Ползовић. — Милан Ивковић, приправ. чиновник б. у. и Илонка Гутсон.

Умрли су: Тодор Јанковић, бравар, 48 год. — Драгица Плавшић, дете, 4 год. — Милош Милошев, дете, 4 год. — Бојана Бакши, рођ. Седмаков, домаћица 40 год. — Дамјан Ђурчић, столар, 28 год. — Адам Једили, слуга, 18 год.

Дневне вести

Установљен је овај распоред служења на Св. Литургији у недељу, 24 о. м.: у Саборној цркви хор Саборне цркве; у Алмашкој цркви Ратарско црквено певачко друштво, облачење и апостол Божидар Ћосић; у Успенској цркви Руско-русинско православно црквено певачко друштво „Зарја"; у Николајевској цркви Ана Манојлов са школом „Свето озар Милетић".

Дирекција Новосадског Електричног д. д. извештава цењ. грађанство да ће у недељу 24 о. м. бити ископчана струја у улицама: Бана Дуњића, Владике Гедеона, Косовској, Ђорђа Рајковића, Вуковићевој, Филипа ВВишњића и околини од 7 до 12 сати.

Ауто-клуб у Новом Саду, као и сваке године досада, приређује другарско вече са игранком на први дан католичког Божића, 25 овог месеца, у својим просторијама. Предвиђене су разне нове игре, нарочито „пале-клајд" као и многе лепе награде.

Непознати крадљивац украо је хаљине у вредности од 400 динара Марији Фараго, бединерки, из њеног стана, у Индустриској улици, бр. 26. Полиција је повела истрагу.

Тродневни Божићни излет Радничке туристичке заједнице у Фрушку Гору, који се приређује у дане 24, 25 и 26 децембра о. г. У недељу 24 децембра излетници полазе из Новог Сада у 6.30 час. ујутру лађом до Каменице а од Каменице преко Малог Кисача и Венца до Радничке туристичке куће на Чардаку, која се налази у непосредној близини Парагова. — 25 и 26 децембра (први и други дан католичког Божића) излетници полазе из Новог Сада у 6,30 час. ујутру лађом до Каменице а од Каменице до Рад. тур. куће. — Излетници који иду 24 и 25 децембра на излет могу преноћити у туристичкој кући на Чардаку, где се може добити преноћиште и храна уз врло популарне цене. Чланови нашег друштва уживају на преноћишту и храни известан попуст а то важи и за чланове Друштва Фрушка Гора.

Англо-американско-југословенски клуб у Новом Саду отвара 1 јануара 1940 нов курс за енглески језик за почетнике, који ће водити Мадам Морисет Бегић-Силеро из Новог Сада. Ова наставница је дипломирана учитељица енглеског језика, која је диплому стекла на Кембрицском универзитету, те је радила и у колеџима у Паризу као наставница енглеског језика. Моле се сви они који желе да учествују на томе курсу да се јаве на број телефона 22—55.

Секретаријат „Културе, нда" делила је јуче зимску помоћ сиромашној немачкој деци. Госпође на челу са супругом уредника „Дојчес фолксблата" г. Бруна Кремлинга, поделиле су топлу зимску обућу и разне посластице сиромашној немачкој деци. Затим је деци приређена биоскопска представа.

Александар Хан, месарски помоћник код г. Петра Даниела, месара у Суботичкој улици, 83, пријавио је да су му са кола украдена три пара кобасица у вредности од 100 динара. Крађа је извршена на Св. Јовановском тргу, док су кола стајала пред Шајтарском школом. Полициски орган убрзо је ухватио Јована Шауера, незапосленог шегрта који је признао да су он и његов друг Карл Косо, кројачки помоћник, узели кобасице и појели.

У стану трафиканта Александра Алмашија (Железничка ул., 14) извршена је похара, којом приликом су непознати крадљивци однели неколико мушких одела. Крађу је приметио г. др. Бела Пајаи и поднео пријаву полицији. Истрага се води.

Тек што је први пут ове године температура пала испод нуле и почело смрзавање пре о ноћи, појавили су се први пожари услед прекаког ложења. Срећом у питању су само безопасни случајеви, при којима није било веће штете. Тако је јуче, око 21.50 часова, избио пожар на димњаку у кући Кате Влајковић, Радичевићева улица, бр. 24. На лице места одмах је стигла пожарна чета, која је успела да пожар локализује и угаси. Изгореле су свега две греде у вредности пар стотина динара. Исто тако јуче по подне упалио се димњак у кући Лазара Будишина, у Краља Петра Другог улици, бр. 153. Његов кирајџија Иларион Корпелко, тестераш, јако је наложио пећ у својој соби. Међутим, како је димњак био нечист, дошло је до пожара, који је, срећом, брзо угашен. Штета је незнатна.

Клизалиште Новосадског клизачког клуба у Дунавском парку отворено је и на њему се од данас може клизати.

—о—

Мала новосадска хроника

Музичка школа „Бајић" приређује у суботу, 23 децембра, у 15 часова, у Народном спомен-дому, први јавни час.

Англо-американско југословенски клуб у Новом Саду приређује своје традиционално божићно вече, 25 о. м., увече, у 9 сати, те су чланови и пријатељи клуба срдачно позвани.

†

Тужним срцем јављамо, да је наш добри отац и деда

Стеван Пашћан

трговац

после кратког и тешког боловања умро у четвртак 21 о. м. у 23 часа у 90-ој години свог живота.

Сахрана милог нам покојника обавиће се у суботу 23 децембра 1939 из капеле са св. Успенског гробља у 15 часова.

ВЈЕЧНА МУ ПАМЈАТ

Молимо за тихо саучешће

За ожалошћену породицу
СВЕТОЛИК ПАШЋАН, син

НОВОСАДСКИ СИЛУЕТИ

Са улице

На улици — ствар је стара —
Свет се много разговара.
Ја понешто тако чујем,
Па то одмах записујем.

Прича путем чика Сима
Да *са новцем* муке има
Одвраћа му браћа Шаца:
„Ја се мучим — *без новаца!*"

Аб.

Важни телефонски бројеви

Апелациони суд: 22-27;
Банска управа: 20-02, 20-07, 20-17;
Банов кабинет: 20-37;
Бановог помоћника кабинет: 24-41,
Бановог секретара бр.: 24-63;
Болница (дежурни лекар): [illegible]14, 34-15, 34-16;
Градско поглаварство: 24-74 (председник);
Електрична централа: 22-69, 29-67;
Железничка станица: 20-51;
Касациони суд: 21-91;
Купатило јодно: 22-64;
Кола за спасавање: 20-39;
Матица српска: 25-65;
Окружни суд: 20-78 (истр. судија);
Окружни уред: 20-74 (амбуланта);
Пожарна чета: 33-22;
Пошта: 32-19 (оправка телефона);
„Путник": 22-22;
Сремски суд: 23-88;
Сремско начелство: 21-94;
Такси: 26-06, 26-13;
Управа полиције: 30-69 (деж. чиновник);
Фијакерска станица: 24-44;
Финансиска дирекција: 22-11, 28-51

НОВОСАДСКА БЕРЗА

Нови Сад, 22 децембра.

ПШЕНИЦА: Околина Нови Сад 190—192, горњо-бачка 191—193, лађа Тиса 194—196, сремска 190—192, славонска 190—192.

РАЖ: бачка 152.50—155.

ЈЕЧАМ бачки и сремски 162.50—165.

ЗОБ: бачка, сремска и славонска 149—151.

КУКУРУЗ: бачки и паритет Инђија стари 135—137, банатски 132—134, паритет Инђија нови 109—110.

БРАШНО: 0гг и 0г бачко и банатско 282.50—292.50, број 2 262.50—272.50 број 5 242.50—252.50, број 6 232.50—242.50, број 7 192.50—202.50, број 8 125—130, 0гг и 0г сремско и славонско 277.50—287.50, број 2 257.50—267.50, бр 55 237.50—247.50, број 6 217.50—227.50 број 7 187.50—197.50, број 8 125—130

МЕКИЊЕ: бачке и сремске 116—118, банатске 114-116.

ПАСУЉ: бачки и сремски, бели, без врећа 380—385.

МАСТ: у канџама по 25 кг брутто за нето 1580—1600.

ТЕНДЕНЦИЈА непромењена.

ПРОМЕТ: средњи.

До укључ. до 26 о. м. берза неће радити

Власник и ДАН д. д. ЛАЗАР АТАНАЦКОВИЋ, главни уредник Стевана Брановачког 11. — Рукописе шаљите: Дан, штампарија - одељење уредништва